

המחלוקת בין הבתים על הדרך הראויה לקבלת עול מלכות שמים מאפיינת מחלוקות נוספות ביניהם:³

בית שמאי אומרים, גר ומזון ובשמים והבדלה.
 ובית הלל אומרים, גר ובשמים ומזון והבדלה.
 בית שמאי אומרים, שפךא מאור האש.
 ובית הלל אומרים, בורא מאורי האש.

ברכות ת, ה

בנוסח ההבדלה של בית שמאי מברכים את הקב"ה בלשון עבר – "ברא". לשיטתם, זמן בריאת האש שייך לעבר הרחוק, והאדם מברך את יוצרו על אירוע היסטורי. לעומת זאת לשיטת בית הלל נוסח הברכה הוא "בורא מאורי האש", בלשון הווה. לדעת בית הלל התחדשות הבריאה מתרחשת בהווה⁴ וממילא נוכחותו האקטיבית של הקב"ה עדיין נמצאת במציאות ויש לברך עליה. זו הסיבה להבדל נוסף בין נוסחי הברכות – בית שמאי מברכים על בריאתה של האש המקורית ולכן נוקטים לשון יחיד, "מאור האש", ואילו בית הלל מברכים על ההווה, שיש בו ריבוי אש, ולשונם "מאורי האש". גם כאן אנו רואים כי בית הלל מתייחסים לנוכחות הקב"ה בעולם הנוכחי, בהווה של חיי היום-יום, ואילו בית שמאי מעניקים את מרב החשיבות לנקודה שאינה נגישה לאדם – רגע הבריאה. אותו עיקרון חוזר בסיפור על אודות ההבדלים שבין גישת שמאי לגישת הלל, ומכאן שהמחלוקת בין הבתים לא הייתה מקרית או נקודתית אלא שיקף של מחלוקת עקרונית ועתיקה:

תניא, אמרו עליו על שמאי הזקן, כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת. מצא בהמה נאה אומר: זו לשבת. מצא אחרת נאה הימנה – מניח את השניה ואוכל את הראשונה. אבל הלל הזקן מדה אחרת היתה לו, שכל מעשיו לשם שמים. שנאמר "ברוך ה' יום יום" (תהילים סח).

תניא נמי הכי: בית שמאי אומרים: מחד שביך לשבתך, ובית הלל אומרים: ברוך ה' יום יום.

בבלי, ביצה טז ע"א

שבת היא היום הקדוש השובר את שגרת ימי המעשה. לכן, לדעת שמאי, על האדם לכוון אליה את תודעתו ואת מעשיו. לדעת בית הלל, לעומת זאת, אפשר ואף צריך לעבוד את ה' גם בפעולה של "חולין", כמו אכילה של יום חול, מכיוון שהמפגש בין האדם לבוראו נמצא בחיים הטבעיים של ההווה ולא רק ברגעי היציאה מהם.